

Bemærkninger til lovforslaget

Den søgte bemyndigelse skal i lighed med tidligere indenlandske lånebemyndigelser tjene til at modvirke likviditetsvirkningen af det statslige budgetunderskud.

Ved udgangen af september 1981 udgjorde restbemyndigelsen til optagelse af indenlandske statslån 19,1 mia kr., heraf 7,5 mia kr. til udstedelse af gældsbeviser, jfr. tabel 1.

Statens indenlandske bruttolåntagning har i perioden 1. januar til 30. september 1981 udgjort 49,9 mia kr. til pålydende værdi. Afdrag og indfrielse har i samme periode andraget 14,3 mia kr., således at nettolåntagningen har udgjort 35,6 mia kr. Opgjort til kursværdi har staten netto optaget indenlandske statslån for 23,3 mia kr. Dette modsvare knap 90 pct. af statens nettokasseunderskud, der foreløbigt er opgjort til 26,2 mia kr.

I de seneste 3 år, d.v.s. 1978-1980, har statens nettolåntagning modsvaret ca. 63 pct. af periodens nettokasseunderskud. I 1980 var lånefinansieringsgraden temmelig lav, nemlig 56 pct., idet nettolåntagningen til kursværdi androg 16,9 mia kr., mens nettokasseunderskuddet var 30,3 mia kr. Salget af statspapirer har således i den forløbne del af 1981 ligget på et relativt højt niveau i forhold til statens nettofinansieringsbehov. Baggrunden for den lave lånefinansieringsgrad i 1980 var for det første betydelige udsving i det indenlandske og udenlandske renteniveau samt de periodevist urolige valutaforhold i første halvdel af 1980; for det andet skete der en forskydning i genplaceringmønstret i

forhold til tidligere år i forbindelse med indfrielse af statsgældsbeviser i december 1980. Disse genplaceringer indtraf i stedet i begyndelsen af 1981 og har derfor medvirket til at bringe lånefinansieringsgraden op i indeværende år. Der har desuden været et stigende salg af statspapirer til de store institutionelle investorer på obligationsmarkedet (forsikringsselskaber, pensionskasser samt de offentlige pensionsfonde). Disse har traditionelt købt langfristede realkreditobligationer, men har i de seneste år placeret en større del af deres midler i mellem- og langfristede statsobligationer. Dette skal bl. a. ses på baggrund af et faldende udbud af realkreditobligationer (især som følge af nedgangen i boligbyggeriet og i landbrugets investeringer) samt den stærkt voksende placeringskapacitet hos de omtalte investorer, ligesom åbningen af det 20-årige obligationslån har spillet en væsentlig rolle.

Behovet for statslig indenlandsk låntagning må principielt vurderes i lyset af den samlede likviditetsudvikling i samfundet. Denne påvirkes ikke alene af statsfinansierne, men også bl. a. af udviklingen på betalingsbalancens løbende poster samt i den private nettolåntagning i udlandet.

Det er som hidtil regeringens opfattelse, at likviditetsvirkningen af det statslige budgetunderskud bør modvirkes gennem statslig låneoptagelse, men erfaringen viser, at salget af statspapirer på kort sigt kan svinge meget som følge af udviklingen i de øvrige likviditetspåvirkende faktorer.